

BERGSLAGSSATSNINGEN
Kultur och Turism

Bergslagen – utveckling och tillväxt med industrihistoria och turism i fokus

Bergslagssatsningen 2006 – 2016 är ett nationellt initiativ inspirerat av lokala aktörer i Bergslagen. Syftet är att lyfta fram Bergslagen som kulturhistoriskt och turistiskt område och tillvarata och utveckla natur- och kulturarv av nationellt och internationellt intresse. Satsningen ska stärka ett antal bergslags-historiska centrum med fokus på upplevelser och aktiviteter samtidigt som en långsiktigt hållbar struktur för att befrämja turismdriven tillväxt skapas. Med en fot i historien och en i framtiden skapas dynamik och utvecklingskraft. Bergslagen ska vara ett attraktivt område för verksamhet, boende och besök.

Etapp 2 – Bergslagssatsningen

Idén till Bergslagssatsningen föddes i slutet av 2006. Det inledande arbetet genomfördes i etapp 1, som EU-projekt av förstudiekaraktär under 2007-2008. Bergslagssatsningen Kultur och Turism 2008-2011 är etapp 2 i ett EU-projekt som medfinansieras av det regionala programmet för entreprenörskap i Norra Mellansverige. Nationella finansörer är Riksantikvarieämbetet, länsstyrelser, regionförbund och landsting i de fem länen Dalarna, Gävleborg, Värmland, Västmanland och Örebro. Intresseföreningen Bergslaget har uppdraget att operativt genomföra Bergslagssatsningen Kultur och Turism. Som EU-projekt ingår att särskilt beakta de horisontella målen kring miljö, jämställdhet, integration och mångfald. Beviljade medel för etapp 2 uppgår till 23,1 miljoner kronor.

Bergslagshistoriska teman

– Måltid, Smide, Trädgårdar och parker

Genom att arbeta kring teman byggs broar och nätverk som skapar engagemang och erfarenhetsutbyte mellan branscher och över geografiska gränser. Här finns utrymme för många olika typer av aktörer att ta plats och bidra till att forma arbetet med kultur och turism i Bergslagen. Inom Bergslags-satsningen skapas nya mötesplatser och möjligheter att omsätta goda idéer i verksamheter

och produkter. Det tematiska arbetet bidrar till att hitta nya möjligheter för entreprenörskap och företag-ande liksom till att vitalisera och utveckla befintliga verksamheter. De bergslagshistoriska teman som växer fram kommer också att bli intresseväckare och budbärare för bergslagsbyggd-ens rika utbud av kvalitativa och givande upplevelser.

Fokusområden – entreprenörskap, tillgänglighet, kommunikation

Entreprenörskap handlar om att engagera, inspirera och stödja lokala aktörer att våga starta och driva företag i och kring de industri-historiska miljöerna.

Tillgänglighet handlar om gott värdskap, god service och god kvalitet på besöksmål, varor och tjänster för de målgrupper och marknader vi vänder oss till.

Kommunikation handlar om att på alla bergslagshistoriska centrum utveckla och tydliggöra bilderna av bergslagsbyggd-ens kulturarv. De övergripande idéerna bakom satsningens kommunikation är att offensivt arbeta med bilderna av vad Bergslagen är och vad Bergslagen kan vara i framtiden. Genomförandet utforskar nya former för kommunikation kring kultur och turism och präglas av hög kvalitet i form och innehåll.

Bergslagsflaggan skapades 2007. Ett gult kors symboliserar jordbruket. Blått står för vattenkraften, orange för elden, grönt för skogen och det svarta för malmen.

Samverkan – nyckeln till framgång inom Bergslagssatsningen

Samverkan mellan Bergslagshistoriska centrum ger möjligheter att samplanera verksamheter och dela kompetenser och resurser. Att arbeta i en större gemensam helhet ger möjligheter till kraftsamling och styrka att ta tillvara den utvecklingspotential som finns. De bergslagshistoriska centrumen är en bas för lokal samverkan. En mångfald av aktörer är engagerade inom satsningen såväl lokalt som regionalt och nationellt, kommuner, landsting, regionförbund, turismorganisationer, entreprenörer, ideella föreningar, företag inom besöks-

näringslivet, läns museer, folkbildningen, länsstyrelser och andra organisationer. Samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor är särskilt prioriterat. I anslutning till Bergslagssatsningen har ett nätverk för forskning och utbildning formulerats. I nätverket ingår företrädare för regionens universitet och högskolor samt KTH. Nätverket ska följa och stödja Bergslagssatsningen men också fristående initiera, stärka och stimulera forskning om Bergslagen.

Övergripande mål

Det övergripande målet är att bergslagssatsningen – Kultur och Turism ska bidra till ökat besöksantal och främja tillväxten genom vidareutveckling av och ökat samarbete mellan bergslagshistoriska centrum. Ökad tillväxt skapar även förutsättningar för långsiktigt hållbar förvaltning och utveckling av kulturarvet. Ledorden är kvalitet, samverkan och mångfald.

Insatsområden

Utvecklingsarbete i och kring bergslagshistoriska centrum

Gemensamma och skräddarsydda insatser för konkret utveckling utifrån de bergslags-historiska centrumens olika behov, förutsättningar och potential.

- Utveckling av besöksmål
- Butikskoncept och produkter
- Tillgänglighet
- Affärsutveckling
- Entreprenörsnätverk
- Värdskap
- Mångfald och integration

Bergslagshistoriska teman

Nya samarbetsformer och breda nätverk inom temaområden som skapar utvecklingskraft och mervärden till de produkter som ska attrahera besökare till bergslagsbygden.

- Måltid
- Trädgårdar och parker
- Medeltid
- Smide
- Konst
- Modernismen

Bergslagssatsningen ska bidra till att

- öka besöksantalet i Bergslagen
- bredda näringslivet genom att stärka befintliga företag och stimulera nyföretagande
- skapa förutsättningar för entreprenörskap
- främja tillväxt genom samarbete mellan bergslagshistoriska centrum
- stimulera samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor
- utveckla förutsättningarna för hållbar förvaltning av kulturarv med fokus på tillgänglighet och interaktion
- skapa mångfald av verksamheter som tydliggör bergslagsbygdens turistiska och kulturhistoriska värden
- utveckla verksamheter som tar vara på kulturarvets potential för folkbildning och förståelse

De utvalda platser där Bergslagshistoriska centrum utvecklas är kulturhistoriska helhetsmiljöer av nationell och internationell dignitet, som speglar Bergslagen som kulturhistoriskt område. Centrumen har redan, eller är lämpliga för, en väl utbyggd kulturhistorisk och turistisk verksamhet med stor potential att vara ett lokalt centrum för långsiktigt hållbar utveckling och tillväxt. De besökare som kommer till ett bergslagshistoriskt centrum ska bemötas på sina egna villkor och erbjudas möjligheter till en fördjupad förståelse av såväl platsen som Bergslagen som helhet.

Degerfors

Här lever den positiva bruksandan vidare med starka band inom både idrottskultur och musik-traditioner. I valsverket arrangeras olika typer av evenemang och underhållning.

Grängesberg

Bergslagens största järnmalmgruva, nedlagd 1990. Här finns konserthuset Cassels donation, skapat av finansmannen Sir Ernest Cassel och invigt 1900. Idag utvecklas kulturverksamheter och upplevelser i den mäktiga gruvmiljön.

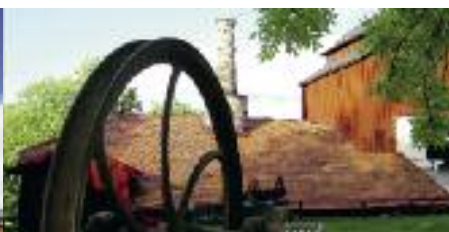
Ekomuseum Bergslagen

Följ järnets historia i ett kulturlandskap med ett 60-tal intressanta besöksmål från Strömsholms slott vid Mälaren i söder till Grangärde Finnmark i norr. Upptäck ett levande museum ute i det fria.

Forsbacka Bruk

En vacker bruksmiljö kombinerad med en suggestiv äldre industrimiljö där bland annat fyra rostugnar, tre masugnar och rester av flera valsverk finns bevarade.

Nora Pershyttan

En småstadsideyll som flerfaldigt belönats med Europa Nostrapriser bjuder tillsammans med Pershyttans bruksmiljö och Nora veteranjärnväg på levande bergslagshistoria.

Koppardalen Avesta

Det gamla järnverket med Avesta Art och egen Martinugnsopera i autentiska miljöer kombinerat med modernt företagande. Inlevelsemiljön Verket ger besökaren en mycket speciell ingång till historien.

Smedjebacken

Flatenbergs hytta, Flogbergets gruva och hamnen är några spännande platser i Smedjebacken. I Gamla Meken och intilliggande smedja formas ett centrum för kultur och arbetsliv där man bl a kan ta del av arvet efter konstnären Johan Ahlbäck.

Husbyringen

Sveriges första ekomuseum. I Christoffer Polhems Stjärnsund tillverkas än idag riktiga stjärnsundsurs. Gör en resa i tid och rum till Husbyringens vackra miljöer och besöksmål.

Järnriket

En mängd spännande bergslagshistoriska miljöer från Axmar Bruk i norr till Gysinge Bruk vid Nedre Dalälven i söder. Wij Trädgårdar i Ockelbo erbjuder en unik trädgårdsupplevelse.

Följ utvecklingen i Bergslagsatsningen Kultur och Turism på www.bergslaget.se

Sala Silvergruva

En av världens bäst bevarade gruvmiljöer som även utvecklats till en arena för äventyr, events, konferenser, middagar och bröllop. Gruvsvit 155 m under jord och ovan jord finns en storslagen gruv-miljö med höghöjdsbana, Werdshus mm.

Stripa Gruva

En fantasieggande helhetsmiljö och ett av de yngre byggnadsminnena med bevarade maskinutrustningar och ett körklart anrikningsverk. Utmanande restaureringsprojekt ger ny kunskap och utvecklar Stripa till ett upplevelserikt och levande besöksmål.

Långban

En av världens mineralrikaste platser och uppväxtmiljö för bröderna John och Nils Ericsson som satte sin prägel på såväl teknikutveckling som byggnadskonst både i Sverige och världen.

Världsarvet Falun

Världens första aktiebolag från 1288 har skapat förutsättningarna för hela kopparbergslagen med gruva, stad och omgivande bergsmansbygd. I Falu Gruva möter besökarna hisnande djup och väldiga salar.

Norbergs Bergslag och Världsarvet Engelsbergs Bruk

Från medeltida järnframställning i Nya Lapphyttan till tidig sinnrik oljeproduktion i Bergslagens hjärta. Upplev en musikfestival i Mimerlaven och en minnesvärd kaffepaus på Elsa Andersons konditori.

Bergslagshistoriska centrum – särskilt utvalda kulturmiljöer

Bergslagen i siffror 2008

- Turismen omsätter 2,7 miljarder kronor
- Turismen sysselsätter 2 440 personer
- Skatteeffekten av turism är 392 miljoner kronor
- Totalt 7,2 miljoner övernattningar
- 27,5 % är kommersiella övernattningar som står för 63,5 % av omsättningen
- 47 % av alla övernattningar sker hos släkt och vänner
- 14 000 turistbäddar
- 135 hotell
- 11 stugbyar
- 55 vandrarhem
- 65 campingplatser

I TEM-undersökningen för Bergslagen ingår 27 kommuner i de fem länen Värmland, Örebro, Västmanland, Gävleborg och Dalarna.
Källa Resurs AB

Samverkan för utveckling med industrihistoria och turism i fokus

